

راهکار های ترویج حجاب در جامعه

سمیه عباسی فخر^۱

چکیده

حجاب و عفاف سلول اصلی پیکره اجتماع و جامعه ی اسلامی به شمار می رود زیرا این مهم، محل آرامش، انتقال فرهنگ و راه رسیدن به امنیت است. هر جامعه ای برای رسیدن به رشد و امنیت نیازمند سلامت جسمانی و روانی است، از آثار و نتایج حجاب و عفاف در ساحت فردی ایجاد سلامت و آرامش روانی و در اجتماع، فقدان آن بی حیایی و برهنگی و معاشرت های بی بند و بارانه است. حجاب و عفاف تنها یک دستورالعمل دینی و وظیفه شرعی برای زن مسلمان نیست بلکه از ضرورت های اجتماعی جوامع انسانی است که با وجود آن منافع و تاثیرات شگرفی در جامعه پدیدار شده و عدم رعایت آن زیان ها و آثار مخربی در فرهنگ عمومی، اجتماع، اقتصاد و سیاست بر جای گذاشته است. زن در پرتوی این ارزش میتواند عامل نیرومندی در جهت حفظ سنت ها و روابط اجتماعی سالم و ارزش های انسانی و معنوی باشد. از این رو حجاب به عنوان بارز ترین نشانه هویت زن مسلمان به شمار می رود در نتیجه برای گرایش زنان به فرهنگ حجاب و عفاف عواملی وجود دارد که از جمله این موارد سبک زندگی و سواد رسانه ای است و یکی از مهم ترین سبک های زندگی یک مسلمان رعایت حجاب و عفاف است. پژوهش حاضر به روش توصیفی - تحلیلی و با مراجعه به منابع کتابخانه ای، و با هدف تبیین تاثیر سبک زندگی و سواد رسانه ای بر گرایش زنان به فرهنگ حجاب و عفاف انجام گرفته و در پایان برای رسیدن به این هدف راهکار هایی را برای ترویج حجاب و عفاف در اجتماع، ذکر و بررسی کرده است: رعایت حجاب از سوی مسئولان، فرهنگ سازی در رسانه ها، آموزش و آگاه سازی مناسب خانواده، معرفی و شناساندن الگو های زن مسلمان، تولید پوشاک، احیای سنت امر به معروف و نهی از منکر در مورد حجاب و عفاف، از بین بردن عوامل و انگیزه های بی حجابی.

مقدمه

حجاب به معنای پوشش اسلامی زن از احکام وجوبی اسلام است، که دارای دو بعد ایجابی و سلبی است بعد ایجابی آن، واجب بودن پوشش بدن و بعد سلبی آن حرام بودن خود نمایی به نامحرم است که با وجود این دو بعد در کنار هم حجاب اسلامی محقق می شود. واجب بودن حجاب برای زنان، برای حفظ عفت است و حفظ عفاف بدون رعایت نشانه های آن ممکن نیست و یکی از نشانه های آن پوشش است. و عفاف بدون

¹ طلبه سطح 2 حوزه علمیه فاطمیه (سلام الله) شهرستان باغملک

رعایت پوشش، قابل تصور نیست. پوشش و حجاب به دلیل اینکه امری فطری است، برای حیات اجتماعی انسان ضرورت دارد، در ادیان و مذهب الهی دارای جایگاه والایی است.

تمام ادیان آسمانی، حجاب و پوشش را بر زن واجب و لازم شمرده اند و جامعه بشری را به سوی آن فراخواندن زیرا حیا و لزوم پوشش به طور طبیعی در نهاد زن به ودیعت نهاده شده است و یکی از عوامل اصلی در پیکره اجتماع و اثر گذار بر روح و جسم آدمی، توجه به همین معقوله حجاب و عفاف است. زیرا هر جامعه ای برای اثبات رشد و بالندگی نیاز به سلامت جسمی و روانی دارد پس توجه به مسئله حجاب از ضروریات یک جامعه به شمار می رود گسترش فرهنگ عفاف و حجاب آثار و نتایج مهمی دارد، در ساحت فردی، ایجاد سلامت و آرامش روانی در افراد جامعه، با حجاب و عفاف پیوند دارد و در مقابل، فقدان حجاب و آزاد بودن معاشرت های بی بند و بارانه میان زن و مرد، هیجان ها و التهام های جنسی را فزونی می بخشد و بهترین گواه آن وضعیت دنیای غرب است. با رواج بی حیایی و برهنگی، اطاعت از گزینه جنسی بیشتر شده است. حجاب و عفاف پدیده مذهبی - ارزشی مهمی در تعالیم اسلامی می باشد و توجه به زمینه های فرهنگی - اجتماعی به عنوان بستر آن بسیار شایسته و لازم می باشد و تعمیق و اشاعه آن، نیازمند آموزش های بنیادین و مداوم در خانواده و اجتماع است در نهایت برای گرایش زنان به فرهنگ عفاف و حجاب عواملی وجود دارد که از جمله این عوامل سبک زندگی و سواد رسانه ای است.

زیرا یکی از مهم ترین و تاثیرگذار ترین سبک های زندگی یک مسلمان رعایت حجاب و عفاف است.

محمد قدرتی در مقاله ای بررسی راهکار های ترویج عفاف و حجاب در اسلام چنین می نویسد: که حجاب معرف شخصیت انسان است. در برخورد با بد حجاب ها باید اول فرهنگ سازی کنیم. زیرا آنها از فرمان خداوند در مورد حجاب بی خبر اند و به آنها چیزی گفته نشده است پرهیزگاری و محبت شوهر به زن از مهم ترین عوامل تقویت حجاب و عفاف در جامعه به شمار می رود و همچنین؛

شریف طاهر پور در مقاله راهکار های تقویت حجاب و عفاف در جامعه معتقد است که تلاش برای ازدواج به موقع، درست و مناسب جوانان یکی از مهم ترین راهکار های تقویت حجاب و عفاف در جامعه است و این مسئولیتی عمومی و همگانی است. و همه ی سازمان ها و نهاد ها مردمی و دولتی باید در این جهت تلاش کنند.

و نیز فاطمه جنت و کبری امینی در مقاله راه های ترویج حجاب در عصر حاضر به این نتیجه می رسند که اگر مردم خواهان جامعه ی اسلامی اند، باید از خود نمایی و خود آرایی در محیط بیرون از خانه پرهیز و مردان جامعه نیز از چشم چرانی خوداری کنند. نظام اسلامی هم با توجه به امکانات که در اختیار دارد باید با تمهیدات کارشناسی شده و برنامه ریزی دقیق، زمینه ازدواج به هنگام جوانان را فراهم کند. و به حس

تنوع طلبی و مد گرایی جوانان توجه شده و متناسب با فرهنگ دینی و آداب و رسوم هر منطقه الگوی پوشش مناسب ارائه دهد.

پژوهش حاضر در صدد پاسخ به این سوال است که سبک زندگی و سواد رسانه ای چه تاثیری بر گرایش زنان به فرهنگ حجاب و عفاف دارد؟ و برای پاسخ به پرسش یاد شده این موارد را بررسی می کند: رعایت حجاب از سوی مسئولان، فرهنگ سازی در رسانه ها، آموزش و آگاه سازی مناسب خانواده، معرفی و شناساندن الگوهای زن مسلمان، تولید پوشاک، احیای سنت امر به معروف و نهی از منکر در مورد حجاب و عفاف، از بین بردن عوامل و انگیزه های بی حجابی.

کلید واژه: سبک زندگی. سواد رسانه ای. حجاب. عفاف

مفهوم شناسی

سبک زندگی: سبک زندگی مجموعه ای از اعمال و رفتار است که به صورت توأمان در کنار هم قرار می گیرند و روش زندگی افراد را می سازد. بنابر این سبک هر فرد با فرد دیگر متفاوت است و از تمایلات و ترجیحات انسان ها نشأت می گیرد. خود این تمایلات متأثر از نظام معنایی، آموزه ها هستند. با وجود اینکه سبک زندگی، دارای یکسری خصوصیات ثابت مستقر و مستمری است که قابل تشخیص و تمیز است. اما میتوان از سبک های زندگی خاصی نظیر سبک زندگی گوناگون ایرانی، غربی، اسلامی، عربی سخن گفته شود. بنابر این سبک زندگی قابل تشخیص و شناخت است.²

سواد رسانه ای: رسانه در نظر دست اندکاران و حرفه ای های علم ارتباطات، به معنای همه وسایلی است که توانایی انتشار و انتقال پیام ها به سمت مخاطبان خود را دارند، در واقع رسانه ابزاری است که به وسیله آن اطلاعات معینی و به فاصله معینی فرستاده می شود¹ در طول زمان انتقال یابد. رسانه گیرنده را به فرستنده مربوط می کند. حال رسانه میتواند نوشته ساده ای یا مانند نظام ارتباط ماهواره ای، پیچیده باشد. با این تعاریف میتوان دست یافت که سواد رسانه ای یعنی شناخت تمامی این مفاهیم و عملکرد آنهاست.³

حجاب: حجاب به معنای پوشش و پوشانیدن، زمانی که گفته شود فلان چیز را محجوب کرد و در حجاب قرار داد معنایش این است که آن را پوشاند و مستور کرد. زن محجوبه و با حجاب کسی است که به وسیله

² سایت ایسنا. سبک زندگی چیست؟. 71958

³ آذر بخش. سید علی محمد. درآمدی بر نقش رسانه ها در جریان سازی. ص 24

پوششی مستور باشد. و حجاب اسم چیزی است که پوشانیدن با آن انجام میگیرد. و نیز حجاب به معنای حائل، مانع، راده و فاصله میان دو چیز باشد.^۴

بر اساس این تعارف در می یابیم که مفهوم لغوی حجاب افزون بر ستر و پوشش، مانع بودن و جنبه بازدارندگی حجاب نیز در نظر گرفته شده است، چنانکه در قرآن کریم هفت بار واژه حجاب به کار رفته که به معنای مانع و حائل بوده است.^۵

عفاف: عفاف از ریشه عفت است، عفت یعنی پدید آمدن حالتی برای نفس، که به وسیله آن از فزون خواهی شهوت جلوگیری شود. عفت یعنی خویشتن داری از آنچه حلال و زیبا نیست و در اصطلاح یعنی آن حالت نفسانی و رام بودن قوه شهوانی تحت حکومت عقل و ایمان. عفاف و پاکدامنی یعنی تحت اثر قوه شهوانی نبودن یعنی جز آن افرادی که تا در مقابل یک شهوتی قرار می گیرند بی اختیار می شوند و محکوم این غریزه خود هستند، نبودند.^۶

راهکار های ترویج حجاب و عفاف

در دنیای کنونی، فرهنگی که قادر نباشد عناصر غیر مفید را دفع کند و در الگوهای مختلف اجتماعی از ثبات لازم برخوردار نباشد فرهنگ مهاجم با الگو دهی آن را تخریب میکند، ارزشها و هنجار های آن را نادیده می انگارد و با غلبه و تهاجم، ارزش ها و الگوهای مورد نظر خویش را جایگزین میکند تا به اهداف خود دست یابد بنابراین فرایند بد پوششی، مقدمه تهاجم گسترده تر به فرهنگ مقابل و شکستن هنجار مورد نظر فرهنگ مهاجم است جامعه ای که دچار تهاجم فرهنگی شود تغییرات اجتماعی در آن سریع صورت گیرد ارزش در آن جامعه ناپایدار است و هنجار شکن در آن مرسوم می شود. در برابر فرهنگ مهاجم همیشه از خود واژدگی نشان می دهد در نتیجه، تبدیل به یک بحران اجتماعی می شود بنابراین توجه به مقوله ی حجاب و عفاف اهمیت بسیاری دارد و برای نهادینه سازی و تقویت این فرهنگ راهکارهایی وجود دارد.^۷

از جمله :

1- رعایت حجاب از سوی مسئولان

^۴ افشار. اباذر. رسانه ملی و نهادینه سازی فرهنگ حجاب و عفاف. ص 17

^۵ همان

^۶ جبّاری. طاهره. حجاب و عفاف. ص 35

^۷ خبرگزاری کیهان. 1397

اولین تاثیر سبک زندگی و سواد رسانه ای بر گرایش زنان به فرهنگ حجاب و عفاف، رعایت حجاب از سوی مسئولان است.

از سخنان امیرالمومنین علی (علیه السلام) در نهج البلاغه میتوان الگو معیار و میزانی مناسب، نه فقط برای کارگزاران و عمال حکومتی بلکه برای همه مردم در همه اعصار میتوان یافت بر این اساس امام علی (علیه السلام) به خاطر اهمیت رفتار و عملکرد افرادی که حکومت مردم را به عهده می گیرد و مسئول جان و مال و آبروی مردم میشوند، بعد از رسیدن به حکومت، کارگزاران نالایق حکومت قبل را از کار برکنار کرده به نصب افراد لایق با معیار هالی اخلاقی و انسانی که مد نظر خودشان بوده می پردازند و در هنگام نصب از توصیه ها و تذکرات اخلاقی به ایشان فرو گذاری نمی کنند.⁸

در راستای تقویت فرهنگ حجاب و عفاف باید کارهای فراوانی صورت گیرد که یا پیش از این انجام نشده یا آنطور که شایسته بوده مورد توجه و اهتمام قرار نگرفته است در این میان سهم مسئولین نظام جمهوری اسلامی بیش از هر صنف دیگری است. چراکه کرسی ای که ایشان بر آن جلوس کرده و جایگاهی که در آن قرار دارند، همه از برکت انقلاب و تلاش های مردم شریف ایران و ثمره ی خون هزاران شهید این مرز و بوم است. واضح است که انقلاب ایران از جنس انقلاب های مادی و اقتصادی نبوده بلکه انقلاب فرهنگی بوده مردم ایران به این جهت تاج و تخت شاهان پهلوی را در هم شکستند و در این مسیر از جان و مال خود گذشتند چون حکومت طاغوت سر سپرده کفار و ابر قدرت هایی بود که با معارف اسلام ناب محمدی در تقابل بودند. امام راحل می فرمایند: « و از مسائلی که لازم است من تذکر بدهم این است که این انقلاب که در ایران حاصل شد. این انقلاب پیروزی اش در اثر دو مطلب بود. یک مطلب مهمش که از همه مطالب بالاتر بود این بود که مردم با اسلام پیش رفتند یعنی سراسر مملکت فریادشان، فریاد این بود که ما اسلام را میخواهیم.»⁹

در واقع ایرانیان مبارزه کردند تا دین مبین اسلام را در راس حکومت به جای کفر و طاغوت جانشین کنند و همه این تلاش ها برای این بود که حکومت در خدمت دین باشد و به وسیله قدرت آن، معارف قرآن و عترت بیش از پیش ترویج گردد بنابر این انتظار می رود که مسئولین نظام اسلامی در جبهه ترویج معارف و شعائر دین همچون حجاب و عفاف بیش از هر فرد یا صنف دیگری در خط مقدم باشند و نسبت به رعایت حجاب الگویی برای مردم به خصوص جوانان باشند تا سبک زندگی اسلامی بر جامعه حاکم شود و رسانه های غربی نتوانند حجاب و عفاف جوانان و دختران این مرز و بوم را مورد هجمه قرار دهند. بی تردید اثرگذاری مسئولین به خاطر جایگاهی که دارند همچنین به دلیل در دست داشتن قدرت و ثروت این مرز و بوم، بیش

⁸ حیدری. غلام رضا. بررسی اصول مملکت داری و حکومت در نهج البلاغه. ص 69

⁹ صحیفه امام . جلد 11. ص 196

هایی است که شعله های آن جامعه را می سوزاند و معلوم نیست چ کسی درباره سرنوشت جامعه آسیب دیده پاسخگو می باشد؟!^{۲۶}

در نزدیک به سه دهه ی اخیر به سبب اینکه روش صحیح امر به معروف و نهی از منکر بیان نشد، این حکم اسلامی در حاشیه قرار گرفت. به همین علت افراد دچار افراط و تفریط شدند همین امر سبب شد تا دشمن از شیوه ی نا درست اجرای امر به معروف و نهی از منکر، علیه نیروهای متدین بهر گیرد و آنها را خشونت طلب و زورگو معرفی کند البته در کنار تدبیرهای درونی، وجود شیوه های بیرونی تربیت نیز ضرورت دارد و فریضه ی امر به معروف و نهی از منکر بیانگر مسئولیت عمومی افراد در تربیت بیرونی انسان هاست. هر انسانی همچنان که مسیول خویشتن است مسئولیت دیگران را نیز به عهده دارد مسلمان نمیتواند نسبت به آنچه در محیط پیرامونش میگذرد بی تفاوت باشد بنابراین باید با اصلاح روش ها نسبت به کاربست کامل آن در جامعه دینی اقدام کرد.^{۲۷}

پس از تقویت ریشه های حجاب، شناخت معروف و اجرای امر به معروف و نهی از منکر تاثیر بسزایی در کنترل اجتماعی دارد. امر و نهی دینی، تکلیف عمومی است زن، ناموس جامعه ی اسلامی است و همه باید در حفظ این گوهر الهی بکوشند. جامعه دینی، هیچگونه تساهل و تسامحی را در این راستا بر نمی تابد اعتنایی در این راه پسندیده نیست، ولی وسواس و بدگمانی هم کارساز نخواهد بود مبنای طهارت و تقوا طهارت و ایمان است. اگر فقط ترس پشتوانه ی پرهیز باشد، در جایی که چنین ترس نیست، شخص از ارتکاب محرمات پروا نخواهد داشت. پی آمد چنین فضایی، ایجاد نفاق و دورنگی و دوگانگی در معاشرت و پوشش و رفتار خواهد بود احیای فریضه ی امر به معروف و نهی از منکر خیلی مهمتر و عظیم تر از سایر ارزش های الهی است چون این دو فریضه ی الهی، عامل بسیار قدرتمندی در مقابل زشتی ها و منکرات و بی عفتی ها و بی حجابی ها در جامعه است و جامعه ای که به آن دو واجب الهی عمل کند، مطمئناً از آلودگی های گناهان و مفسد و فحشا در امان خواهد بود.^{۲۸}

آیه ی 71 سوره ی توبه به این نکته ی مهم اشاره دارد که نقش زنان در عرصه ی امر به معروف و نهی از منکر است که خداوند متعال به صراحت بیان می دارد: زنان نیز همانند مردان باید به ترویج ارزش های الهی بپردازند و در عرصه ی امر به معروف و نهی از منکر پیشقدم باشند. حضرت فاطمه سلام الله علیها به عنوان برترین الگوی حجاب و عفاف در تاریخ، در مورد مسائلی که ممکن بود در جامعه آن را منکر کوچک محسوب کنند حساسیت نشان می داد و نهی از منکر می کرد. روزی آن حضرت به اسماء بنت عمیس

²⁶ ذبیحی. محمد صادق. حجاب عزت است یا اسارت؟! ص 49

²⁷ اسحاقی. سید حسین. مروارید عفاف کاوشی در حیا، غیرت و حجاب. ص 46

²⁸ همان ص 57

فرمود: من بسیار زشت می دانم که جنازه ی زنان را بر روی تابوت گذارند و بر روی آن پارچه ای افکنند که حجم بدن او را برای مردان نامحرم نمایان می سازد و با عفاف و حجاب زن سازگار نیست.^{۲۹}

در نتیجه از مهمترین عوامل تاثیر سبک زندگی و سواد رسانه ای بر گرایش زنان به حجاب و عفاف، احیای فریضه ی امر به معروف و نهی از منکر است.

۷. از بین بردن عوامل و انگیزه های بی حجابی

هفتمین راه تاثیر سبک زندگی و سواد رسانه ای بر گرایش زنان به فرهنگ حجاب و عفاف، از بین بردن عوامل و انگیزه های بی حجابی است.

بی حجابی یکی از مهمی است که نقش عمده ای در تضعیف و پایمال کردن فضائل اخلاقی همچون حیا، عفت و غیر دارد در جامعه بی حجاب. شهوت رانی، هوس رانی، هرزه گری، گناه، ارتباطات نامشروع و اختلاط های غیر شرعی جای معنویت، صفا، عشق و محبت واقعی را می گیرد در این جامعه بذر شهوت به سرعت در دل و جان مردم به خصوص جوانان نفوذ کرده و آنان را از امور اساسی و اصلی زندگی و پرداختن به معنویات و تکالیف الهی باز می دارد. طبیعی است جامعه ای که فاقد معنویت و اخلاق باشد بستر بسیار مناسبی است برای افزایش ناهنجاری ها، خصایص رذیله، خشونت، فساد، فحشا، نا امنی، خیانت، جنایت و ده ها معضل دیگر که همگی محصول بی توجهی به حکم شرعی حجاب بوده و دیر یا زود شعله آن خود فرد را آتش خواهد زد.^{۳۰}

با آگاهی دادن به جوانان نسبت به پیامد های بی حجابی در جامعه میتوان بسیاری از آنان را متقاعد کرد که این رفتار ها و این نوع پوشش درست نیست و اندکی در رفتار خود تجدید نظر کنند، زمانی که جوانی بداند زندگی خود او نیز در آینده نه چندان دور دچار، تنش و تشویش و خدایی ناکرده طلاق و جدایی و خیانت خواهد شد بدون شک در رفتار خود تجدید نظر خواهد کرد. مسئولین مربوطه با دلسوزی تمام، ضرورت این امر را درک کرده و با تمام توان به مقابله با تهاجم فرهنگی پرداخته و به باز سازی فرهنگ ناب اسلامی بپردازند.^{۳۱}

یکی از ترفند های مهم استعمارگران برای نفوذ در کشورهای اسلامی، ترویج بی بندوباری از طریق گسترش بدحجابی و بی حجابی است؛ و این واقعیتی است که مستر همفر، جاسوس استعمار پیر انگلیس در خاطرات

^{۲۹} پاک نیا. عبدالکریم. عفاف سرچشمه زیبایی ها. ص ۱۲۷

^{۳۰} صفی یاری. مسعود. راز حجاب. ص ۷۱

^{۳۱} فرضی پوریان. محمد. آگاهی از پیامد های بی حجابی. سایت تسنیم

خود به طور صریح اعتراف نموده است: در مسئله ی بی حجابی زنان، باید پوشش فوق العاده ای به عمل آوریم، تا زنان مسلمان به بی حجابی و رها کردن چادر، مشتاق شوند... پس از آنکه حجاب زن با تبلیغات وسیع از میان رفت، وظیفه ماموران ما این است که جوانان را به عشق بازی و روابط نامشروع با زنان تشویق کنند؛ و بدین وسیله، فساد را در جوامع اسلامی گسترش دهند. لازم است، زنان غیر مسلمان کاملاً بدون حجاب ظاهر شوند تا زنان مسلمان از آن تقلید کنند.^{۳۲}

از آیات امر به معروف و نهی از منکر می توان استفاده کرد که جلوی هرگونه منکر و گناه باید ایستاد و اجازه ظهور و بروز به آن نداد در زمان پیامبر (صلی الله علیه و آله) و امام علی (علیه السلام) نیز هرچند زنان بد حجاب وجود داشتند اما آن بزرگواران به حکم قرآن با این پدیده برخورد کردند به دنبال آن دیگر آنها نمی توانستند هر طور دلشان خواست در اجتماع ظاهر شوند حتی اقلیت های مذهبی نیز موظف به رعایت مقررات اسلامی در جامعه اسلامی بوده اند. برای مقابله با بد حجابی و بی حجابی راه هایی از جمله. برخورد از موضع قدرت و حساب شده با متخلفین. کار بنیادین فرهنگی. احیای فریضه امر به معروف و نهی از منکر. ارائه کرده اند.^{۳۳}

بنابر این هفتمین راه تاثیر سبک زندگی و سواد رسانه ای بر گرایش زنان به فرهنگ حجاب و عفاف، از بین بردن عوامل و انگیزه های بی حجابی است.

نتیجه گیری

یکی از ابعاد پیشرفت اسلام سبک و چگونگی زندگی کردن در جامعه است. انسان دو هدف مادی و معنوی دارد. هدف معنوی رسیدن به سعادت اخروی و رستگاری است و هدف مادی همان رسیدن به امور دنیوی است. اگر انسان میخواهد به این اهداف دستیابی پیدا کند. نیاز به سبک زندگی سالم و درست دارد. سبک زندگی بخش حقیقی و اصلی تمدن اسلامی است. و هدف ملت ایران و انقلاب اسلامی ایجاد یک تمدن نوین اسلامی است. رعایت حجاب و عفاف در گفتار، رفتار، پوشش و نگاه کردن از مهم ترین سبک های زندگی یک مسلمان است و رعایت نکردن عفاف و حجاب در جامعه ناشی از بی توجهی به سبک زندگی اسلامی است که همین امر اثر زیان بار فردی و اجتماعی به دنبال داشته و به تدریج بنیاد های ارزشی و اخلاقی را سست و متزلزل می کند و ریشه های انحطاط فرهنگی و معنوی را فراهم می سازد از این رو شناخت عوامل موثر بر عفاف و حجاب بسیار مهم است و میتواند ما را در تبیین و تقویت هر چه بهتر راهکار های اجرایی

³² مهدی زاده. حسین. حجاب شناسی چالش ها و کاوش های جدید. ص 31

³³ جباری. طاهره. احکام و آداب حجاب و عفاف. ص 173

آنها یاری دهد. پژوهش حاضر تاثیر سبک زندگی و سواد رسانه ای بر گرایش زنان به فرهنگ حجاب و عفاف را بررسی کرده است و در پایان به این موارد رسیده است. رعایت حجاب از سوی مسئولان، فرهنگ سازی در رسانه ها، آموزش و آگاه سازی مناسب خانواده، معرفی و شناساندن الگوهای زن مسلمان، تولید پوشاک، احیای سنت امر به معروف و نهی از منکر در مورد حجاب و عفاف، از بین بردن عوامل و انگیزه های بی حجابی.

فهرست منابع

*قرآن

افشار. ابوذر. کتاب رسانه ملی و نهادینه سازی فرهنگ حجاب و عفاف. قم. صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران. مرکز پژوهش های اسلامی. 1393

الهی. محبوبه. مقاله لباس به مثابه هویت. سایت sid

اسحاقی. سید حسین. مروارید عفاف کاوشی در حیا، غیرت و حجاب. قم. مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما. 1386

پاک نیا. عبدالکریم. عفاف سرچشمه زیبایی ها. قم. نورالزهر. 1390

پیشوایی. فریده. حجاب و عفاف در سیما آسیب ها و راه کارها. ص 31

سایت ایسنا. سبک زندگی چیست؟. 71958
سایت خبرگزاری کیهان.

سایت تسنیم. فرضی پوریان. محمد. آگاهی از پیامد های بی حجابی.
جنت. فاطمه. امینی. کبری. راه های ترویج حجاب در عصر حاضر. ص 3946

جباری. طاهره. احکام و آداب حجاب و عفاف. قم. انتشارات نورالسجاد. 1388

حیدری. غلام رضا. بررسی اصول مملکت داری و حکومت در نهج البلاغه. سایت sid

خمینی. روح الله. صحیفه امام. تهران. موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی. 1368

دفتر نشر و فرهنگ اسلامی. مسجد هدایت. زکی زاده. مسلم. وظایف مسئولین در ترویج حجاب. 1398

ذبیحی. محمد صادق. حجاب عزت است یا اسارت؟! . مشهد. پیام طوس. 1397

زکی زاده. مسلم. دفتر نشر فرهنگ و معارف اسلامی مسجد هدایت. 2968

شفیعی سروستانی. ابراهیم. آیین برنامه سازی درباره فرهنگ عفاف و حجاب. قم. مرکز پژوهش های اسلامی.

1391

صفی یاری. مسعود. راز حجاب. قم. انتشارات نورالسجاد. 1388

عبیدی. حسن. دانستنی های حجاب. یاسوج. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کهگیلویه و بویر احمد. 1389

مهدی زاده. حسین. حجاب شناسی چالش ها و کاوش های جدید. قم. مرکز مدیریت حوزه علمیه قم.

1381

موسسه جهانی سبطین (علیه السلام) حجاب. حریم پاکی ها. قم. 1386